

Nagyböjt 2. vasárnapja

Fil 3,17-4,1

„Sokan úgy élnek, mint Krisztus keresztyének ellenségei”

¹⁷Testvérek, kövessétek a példámat mindnyájan! Nézzétek azokat, akik úgy élnek, ahogy példámon látjátok. ¹⁸Hiszen – mint már többször mondtam, most meg könnyek közt mondom – sokan úgy élnek, mint Krisztus keresztyének ellenségei. ¹⁹Végük a pusztulás, istenük a hasuk, azzal dicsekszenek, ami gyalázatukra válik, s eszüket földi dolgokon járatják. ²⁰A mi polgárságunk azonban a mennyben van. Onnan várjuk az Üdvözítőt is, Urunkat, Jézus Krisztust. ²¹Ő azzal az erővel, amellyel mindent hatalma alá vethet, átalakítja gyarló testiünket, és hasonlóvá teszi megdicsőült testéhez.

¹Ezért szeretett testvéreim, akik után vágyódom, örömöm és koronám: így álljatok helyt az Úrban, szeretteim!

A filippi egyházközség Pál kedvence, és talán minta-egyházközsége volt. Ez az egyetlen közösség, akitől Pál személyes ajándékot is elfogadott, és ez az egyetlen egyházközség, amelyben nem tudunk nagyobb, az egész közösséget felforgató ellentétekről. A Filippiben élő hívek is őszintén ragaszkodtak Pálhoz, Tesszalonikába is küldenek utána ajándékokat, sőt, a levél írása előtt is kapott tőlük támogatást. Erre Pál rá is szorul, hiszen éppen börtönben van, Caesareaban vagy talán inkább Efezusban a Kr. u. 56 körüli években. Feltehetően igen nagy szükségét szenvedett. Minden nehézsége ellenére Pál a fogságaiból számos levelet írt, például a kolosszei és az efezusi levelet – és ezt a levelet is. Pál szükségét és fogságot is szenvedett az evangéliumért. Éppen ezért Pál nem akar idealizált képet festeni az egyházközségről. Felhívja a figyelmet a még oly problémátlan egyházközség lanya tagjaira, és felsorolja azokat a nemkívánatos jelenségeket, amelyek a hívek egy részének mindennapi életét kíséri: „istenük a has” (19. v.), „dicsőségük a szégyenünk” (20a), földi „dolgokon járatják fejüket” (20b). Az első két kitétel feltehetően a zsidókeresztény csoportok kritikája, pontosabban az étkezési szabályok felértékelésével és a körülmetéléssel dicsekvők ellen irányul. A harmadik kritika már inkább általános, a hívek egy része elveszíti eszkatologikus irányultságát, és csak földies dolgokon járatja az eszt.

Ezekkel kapcsolatban nem szabad elfeledni, hogy ilyen kritika Pál majdnem minden levelében olvasható. Egyrészt ez a stílusához is hoz-

zá tartozik: legtöbb esetben vitatkozva fejt ki véleményét. Másrészt Pál tudja, hogy a kívülállók számára a mozgalmi kereszténység korszakában nem annyira a tanítás újszerűsége a fontos, hanem inkább a tanítást elfogadott hívek életmódja lesz a vallási eszmék megítélésének alapja. Pál tudja, ha az egyházközség elveszíti lendületét, Istenre irányuló szent életmódját, akkor többé már nem tud misszionálni. Ez pedig az istenélményük és a világlélményük összhangjától függ. Vannak emberek, akik egész életükben erre a világra rendezkednek be, képtelenek elvont és magasztos eszmékben gondolkodni, képtelenek annak tudatában élni, hogy Isten egyszer megítéli őket. Ezeknek imádsága sem terjed túl a mindennapi kenyér kérésén és kívánásán. Ez egy szellemi horizont, amely kizárja mindannak befogadását, amiről Pál beszél. Az ilyen emberekkel nem lehet értékorientált és szolidáris társadalmat építeni. Pedig az ószövetségi népnek a Sínai-hegyen Istennel kötött vallási szövetségének célja nem volt más, mint egy Istentől vezetett szolidáris társadalom kiépítése a választott nép cím alatt.

Az új keresztény közösségek önmagukon belül igyekeztek ezt megvalósítani. Pál életének végére több mint egymillió keresztényt számolnak az általa alapított közösségek. Páratlan eredmény, amely Pál buzgalmának és Isten bőven áradó kegyelmének köszönhető. Ennek a lendületnek a legnagyobb akadálya a kritizált földies magatartás elszaporodása az egyházközségekben. János a Jelenések könyvében hasonlóan kritizált, amikor a se hideg, se meleg magatartást szóvá tette, és az ezezusi egyházat azzal vádolta, hogy elhagyta „első szerelmét” (Jel 2,4).

Az immár intézményesült keresztény egyházban a fő probléma mindig a mozgalmi lendület felélesztése. A hívek közül még a jobbak is vasárnaponként letudják vallási kötelezettségüket, és hétköznaponként a vallási parancsoktól függetlenül intézik életüket. Mahatma Gandhi a XX. század elején fogalmazta meg kritikáját Angliáról, amikor ezt írta: „Láttam ott sok vasárnapi keresztény, és hétköznapi pogányt”. Sok esetben úgy tűnik, hogy az evangélium legnagyobb ellensége nem az eretnesség, hanem a közömbösség. Európában az intézményes egyház összezsugorodott, éppen most éli át azt a sokkot, hogy társadalmi privilégiumait elveszíti. Csak a tanúságtevő keresztények tudják fenntartani az evangélium művét. Ez a tanúságtétel azonban nem korlátozódhat néhány egyházi rendezvény kapcsán elhangzott megható mondatra, vallomásszerű kijelentésre, hanem inkább arra a tanúságtételre, amelyet a hétköznapi életben mutat az ember. Ha úgy élünk, mint Krisztus keresztjének hordozói, akik tudjuk, hogy a mi hazánk a mennyben van.